

PRAKSISOVERSIGT · STRAFFERET

Praksisoversigt over Ungdomskriminalitetsnævn (børn 10-17 år)

Straksreaktioner og forbedringsforløb efter lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet

Version 2 · Opdateret 27. jun. 2026 · 3 afgørelser · 2023-2026

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Ungdomskriminalitetsnævnet blev oprettet ved lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet (lov nr. 1705 af 27. december 2018) og trådte i funktion den 1. januar 2019. Nævnet træffer afgørelse om straksreaktioner og forbedringsforløb for børn og unge i alderen 10-17 år, der er mistænkt eller dømt for alvorlig kriminalitet. Lovens foranstaltninger er socialretlige – ikke strafferetlige – og bygger på principperne om barnets bedste, genoprettende ret og individuelle, helhedsorienterede indsatser. Nævnets afgørelser kan påklages til Ankestyrelsen (§ 55) og i videre omfang indbringes for domstolene (§ 56), mens ungekriminalforsorgen fører tilsyn med efterlevelsen. Praksis fra nævnet er sparsom i traditionelle domsdatabaser, men retsgrundlaget er detaljeret reguleret i loven, tilhørende bekendtgørelser og vejledninger.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Ungdomskriminalitetsnævnets foranstaltninger er socialretlige – ikke strafferetlige – og skal fastsættes ud fra barnets eller den unges bedste, jf. lovens § 1.
- 02** Børn i alderen 10-14 år henvises til nævnet ved politiets mistanke om personfarlig eller anden alvorlig kriminalitet; unge i alderen 15-17 år henvises af retten efter dom for tilsvarende kriminalitet, jf. § 2.
- 03** Nævnet kan pålægge en straksreaktion (§ 12) med opdragende og genoprettende karakter, der skal udføres hurtigst muligt efter afgørelsen.
- 04** Et forbedringsforløb (§ 13) fastsættes som en handleplan med op til 2 års varighed (op til 4 år for 10-14-årige under ganske særlige omstændigheder) og kan indeholde op til 10 forskellige foranstaltningstyper.
- 05** Anbringelse uden for hjemmet som led i et forbedringsforløb (§ 14) følger samme kriterier som barnets lov / den tidligere servicelovs §§ 52 og 58 – med eller uden samtykke.
- 06** Nævnet sættes af en dommer (formand), en politiansat og en kommunalt ansat, og bistås af en børnesagkyndig i alle sager om 10-14-årige, jf. §§ 3-6.

- 07 Ungekriminalforsorgen fører tilsyn med barnets eller den unges efterlevelse og kan ved overtrædelse iværksætte indskærpelser, besøg og indberetning til nævnet, jf. §§ 47-51.
- 08 De mest indgribende af nævnets afgørelser – herunder tvangsanbringelse, anbringelse på sikret institution og samværsbegrænsning – kan påklages til Ankestyrelsen inden 4 uger, jf. § 55, stk. 2.
- 09 Ankestyrelsens afgørelse kan kræves indbragt for byretten med sagkyndige meddommere, jf. § 56 og lov om social service §§ 170-172.
- 10 Foranstaltninger efter §§ 12-14 ophører, når den unge fylder 18 år, eller når de er gennemført, jf. § 20.
- 11 Fra 1. juli 2025 kan nævnet pålægge geografiske opholdsforbud og hjemmetider i et tidsrum som nye foranstaltningstyper mod utryghedsskabende adfærd, jf. lov nr. 893 af 21. juni 2025.

Lovens formål og baggrund – fra betænkning nr. 1508 til lov nr. 1705 af 2018

§ 1

Ungdomskriminalitetsnævnet blev etableret som en del af et bredere politisk ønske om at skabe en mere konsekvent og koordineret indsats over for kriminalitetstruede børn og unge. Forløberen var [Betænkning nr. 1508 om indsatsen mod ungdomskriminalitet](#) fra 2009 (Justitsministeriet), der bl.a. anbefalede styrket risikobaseret identifikation, akkreditering af behandlingstiltag og bedre koordination mellem myndigheder.

I 2018 udmøntede den politiske aftale sig i **lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet** (lov nr. 1705 af 27. december 2018), der trådte i kraft 1. januar 2019. Lovens formål fremgår af § 1:

Formålet med loven er at forebygge ungdomskriminalitet ved et Ungdomskriminalitetsnævn, der skal fastlægge målrettede individuelle forebyggende indsatser for børn og unge i alderen 10 til 17 år, og en ungekriminalforsorg, der skal føre tilsyn med, at indsatserne gennemføres.

Forarbejderne til § 1 understreger, at indsatserne skal fastlægges med "barnets eller den unges bedste" som det afgørende hensyn, i overensstemmelse med FN's Konvention om Barnets Rettigheder art. 3 og art. 12. Barnets synspunkter skal inddrages med passende vægt i overensstemmelse med alder og modenhed, men det er myndighedens ansvar at træffe afgørelsen – barnet skal gøres opmærksom på, at det ikke selv kan vælge, hvad der skal ske.

Det er centralt, at nævnets foranstaltninger er **socialretlige**, ikke strafferetlige. Børn under den kriminelle lavalder (15 år) kan ikke straffes – de er kun *mistænkte* i nævnets regi. Unge på 15-17 år straffes af domstolene, men kan derudover henvises til nævnet for et parallelt socialretligt forløb. Ungdomssanktioner efter [straffelovens § 74 a](#) er derimod en strafferetlig foranstaltning fastsat af domstolene og hører under almindelig strafudmålingspraksis – se evt. [praksisoversigt over ungdomssanktioner](#).

LOV

[Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet § 1](#)

§ 2 Nævnets sammensætning og processuelle rammer

Ungdomskriminalitetsnævnet er et landsdækkende nævn, der sættes i hver politikreds, jf. § 3, stk. 3. Nævnet sammensættes af tre medlemmer:

- En **dommer** som formand eller næstformand (beskikket efter indstilling fra Domstolsstyrelsen)
- En **ansat i politiet** med indsigt i kriminalitetsforebyggende arbejde (indstillet af Rigspolitiet)
- En **kommunalt ansat** med indsigt i sager om social støtte til udsatte børn og unge (indstillet af KL)

Medlemmerne er uafhængige og kan ikke modtage eller søge instruktion fra den beskikkende myndighed, jf. § 3, stk. 1.

I sager om **børn i alderen 10-14 år** bistås nævnet altid af en **børnesagkyndig**, jf. § 6, stk. 1. For **unge i alderen 15-17 år** bistås nævnet af en børnesagkyndig, når der skal træffes afgørelse om særligt indgribende foranstaltninger, herunder tvangsanbringelse, anbringelse på sikret institution og samværsbegrænsning, jf. § 6, stk. 2. Ved lov nr. 897 af 21. juni 2022 blev der tilføjet mulighed for, at formanden kan beslutte børnesagkyndig bistand i andre sager om 15-17-årige, når det skønnes særdeles påkrævet (nyt stk. 3).

Nævnets **sekretariat** var oprindeligt placeret hos Rigspolitiet (§ 9), men blev ved 2022-ændringen overført til en selvstændig organisatorisk enhed under Domstolsstyrelsens bevillingsmæssige og administrative rammer. Nævnet fastsætter nu selv sin forretningsorden, jf. den nyaffattede § 8.

Nævnets **koordinationsudvalg** drøfter almindelige retningslinjer for nævnets arbejde og består af formanden samt ét medlem indstillet af henholdsvis Rigspolitiet og KL, jf. § 7.

Afgørelser træffes ved stemmeflerhed på møder, medmindre formanden eller næstformanden har kompetence til at afgøre sagen alene, jf. § 5, stk. 2.

LOV

Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet § 3

Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet § 5, stk. 2

Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet § 6

§ 3 Målgruppe og kriterier for henvisning (§ 2)

Lovens målgruppe er todelt, jf. § 2:

Børn i alderen 10-14 år (§ 2, stk. 2), der:

- er mistænkt for **personfarlig kriminalitet**, eller
- er mistænkt for **anden alvorlig kriminalitet** ved overtrædelse af straffeloven, lov om euforiserende stoffer, våbenloven eller knivloven, og som *samtidig* vurderes at være i særlig risiko for at begå yderligere kriminalitet.

For denne gruppe er det **politiet**, der henviser sagen til nævnet via politikredsens forebyggelsesenhed. Barnet er under den kriminelle lavalder og kan ikke straffes – nævnets kompetence aktiveres af mistanken alene.

Unge i alderen 15-17 år (§ 2, stk. 1), der:

- er **idømt fængselsstraf** for personfarlig kriminalitet, eller
- er **idømt fængselsstraf** for anden alvorlig kriminalitet ved overtrædelse af straffeloven, lov om euforiserende stoffer, våbenloven eller knivloven, og som *samtidig* vurderes at være i særlig risiko for at begå yderligere kriminalitet.

For denne gruppe er det **retten**, der efter anklagemyndighedens påstand tager stilling til, om den unge skal have sin sag behandlet i nævnet, jf. § 10. Henvisningen sker typisk som vilkår i en betinget dom (straffelovens § 57, nr. 9) eller som tillægsforanstaltning til en ubetinget dom (straffelovens § 74 b).

Som [Rigsadvokatmeddelelsen om behandlingen af sager mod unge lovovertrædere](#) præciserer, skal der som udgangspunkt *ikke* nedlægges påstand om henvisning til nævnet, hvis den unge er mere end 17 år og 6 måneder på gerningstidspunktet, medmindre der er særlig grund til at antage, at sagen kan gennemføres så hurtigt, at nævnets afgørelse meningsfuldt kan iværksættes, inden den pågældende fylder 18 år.

Nævnet behandler sagen senest 14 dage efter en endelig betinget dom og senest 14 dage før prøveløsladelses- eller løsladelsestidspunktet ved ubetinget dom.

LOV

[Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet § 2](#)[Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet § 10](#)[Straffeloven § 74b](#)

§ 4 Straksreaktioner – § 12 og 2022-ændringen

En straksreaktion efter § 12 har en opdragende og genoprettende karakter og skal udføres hurtigst muligt efter nævnets afgørelse. Den kan bestå i:

- At bidrage til at genoprette forrettet skade (*restorative justice*)
- At deltage i andre aktiviteter med genoprettende formål
- At udføre samfundsnyttigt arbejde

Forarbejderne til § 12 præciserer, at straksreaktionen har et **socialpædagogisk** formål og skal ses som supplement til den øvrige forebyggende indsats. Der er ikke tale om arbejde i arbejdsmiljølovgivningens forstand.

2022-ændringen (lov nr. 897 af 21. juni 2022) nyaffattede § 12, stk. 2, og lempede betingelserne for at pålægge en straksreaktion. Den tidligere betingelse om, at barnet skal have "adfærdsproblemer eller negativ adfærd af en karakter, der skaber risiko for barnets udvikling" blev erstattet med et bredere kriterium: straksreaktionen pålægges, hvis barnets eller den unges *udviste adfærd giver grundlag herfor*. Forarbejderne forudsætter, at kommunerne i langt videre omfang end tidligere skal indstille til brug af straksreaktioner.

Samtidig blev der indført en **erstatningshjemmel** i § 12, stk. 2, 2. pkt., der bemyndiger justitsministeren til at fastsætte regler om erstatning til børn og unge, der kommer til skade under udførelsen af straksreaktioner. Denne bemyndigelse er udmøntet i [bekendtgørelse om erstatning og godtgørelse til børn og unge for skader, der pådrages ved udførelsen af straksreaktioner](#).

I den politiske aftale bag **Bandepakke IV** (april 2024) udtrykte aftalepartierne ønske om, at straksreaktioner skal bruges hyppigere, og Justitsministeriet har udarbejdet et idékatalog med konkrete bud på straksreaktioner til kommunerne.

LOV

[Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet § 12](#)

§ 5 Forbedringsforløb – § 13 og foranstaltningskatalogen

Et forbedringsforløb efter § 13 er et struktureret og kontrolleret fremadrettet forløb, der fastsættes som en **handleplan** med varighed af op til **2 år**. For børn i alderen 10-14 år kan varigheden under ganske særlige omstændigheder forlænges til op til **4 år**.

Handleplanen skal angive en eller flere konkrete foranstaltninger, som vurderes egnede i forhold til barnets problemer og behov. Foranstaltningerne svarer i vidt omfang til de støttende indsatser i barnets lov (tidligere servicelovens § 52):

Nr.	Foranstaltning	Samtykke fra forældre
1	Pålæg om at være hjemme på fastsat tidspunkt <i>eller i et fastsat tidsrum</i> (ny formulering pr. 1. juli 2025)	Kan undlades, jf. stk. 4
2	Ophold i fritidshjem, ungdomsklub, uddannelsessted e.l.	Kan undlades, jf. stk. 3
3	Praktisk, pædagogisk eller anden støtte i hjemmet	Kræves altid
4	Familiebehandling eller behandling af barnets problemer	Kræves til familiebehandling; kan undlades for barnets behandling, jf. stk. 3
5	Døgnophold for barnet og familien i plejefamilie/institution	Kræves altid
6	Aflastningsordning	Kræves altid
7	Fast kontaktperson	Kan undlades, jf. stk. 3
8	Formidlet praktiktillbud med godtgørelse	Kan undlades, jf. stk. 4
9	Pålæg om at undlade at færdes eller tage ophold i et geografisk afgrænset område (nyt, pr. 1. juli 2025)	Kan undlades, jf. stk. 4
10	Anden hjælp med formål at yde rådgivning, behandling og støtte	Kan undlades, jf. stk. 4

Som det fremgår, kræver visse foranstaltninger (nr. 3, 5, 6) altid forældrenes samtykke, mens andre kan fastsættes uden samtykke under betingelser fastsat i stk. 3 eller stk. 4.

Foranstaltning nr. 9 – det geografiske opholdsforbud – blev indsat ved lov nr. 893 af 21. juni 2025 (styrket indsats mod utryghedsskabende adfærd) og træder i kraft 1. juli 2025. Forarbejderne præciserer, at pålægget skal stå i rimeligt forhold til formålet: det geografiske område må ikke være større end nødvendigt, og barnet kan fortsat passere igennem området og foretage dagligdags gøremål (gå i skole, tage toget mv.). Pålægget kan begrænses tidsmæssigt, fx til aftentimer.

Nævnet kan desuden henstille til kommunen at vurdere, om der er grundlag for at meddele et **forældre pålæg** efter barnets lov, jf. § 13, stk. 5.

Som [Vejledning om støttende indsatser til børn og deres familier efter barnets lov](#) pkt. 167 understreger, kan nævnet også træffe afgørelse om, at barnet *ikke* skal have en straksreaktion eller et forbedringsforløb – fx hvis nævnet vurderer, at den unge ikke er kriminalitetstruet, eller der foreligger svært nedsat psykisk funktionsevne.

§ 6 Anbringelse uden for hjemmet som led i forbedringsforløb (§ 14)

Nævnet kan som led i et forbedringsforløb træffe afgørelse om **anbringelse uden for hjemmet**, jf. § 14. Reglerne er identiske med de almindelige anbringelsesregler i den socialretlige lovgivning (barnets lov §§ 40 og 47, tidligere servicelovens §§ 52 og 58).

Anbringelse med samtykke (§ 14, stk. 1): kræver at anbringelsen er af væsentlig betydning for barnets særlige behov, at samtykke foreligger fra forældremyndighedsindehaverne (og den unge, hvis denne er fyldt 15 år), og at samtykket er *informeret* og omfatter formålet med anbringelsen.

Ankestyrelsens principmeddelelse 26-23 præciserer, at samtykke til anbringelse skal være tydeligt, ubetinget og informeret. Disse krav gælder tilsvarende for anbringelser fastsat af Ungdomskriminalitetsnævnet.

Anbringelse uden samtykke (§ 14, stk. 2): kræver begrundet formodning for, at problemerne ikke kan løses under barnets fortsatte ophold i hjemmet, og at der er **åbenbar risiko** for alvorlig skade på sundhed eller udvikling som følge af:

1. utilstrækkelig omsorg eller behandling,
2. overgreb,
3. misbrugsproblemer eller andre svære sociale vanskeligheder, eller
4. andre adfærds- eller tilpasningsproblemer.

Nævnet **skal** i alle sager om grovere personfarlig kriminalitet overveje, om der er grundlag for anbringelse, jf. § 14, stk. 5. Grovere personfarlig kriminalitet omfatter bl.a. vold mod person i offentlig tjeneste (straffelovens § 119), voldtægt (§ 216), drab (§§ 237-239), grov vold (§§ 245-246) og røveri (§ 288).

For en ung, der er fyldt 15 år, kan nævnet anbringe den unge uden for hjemmet med dennes samtykke – men *uden* forældrenes samtykke – når betingelserne i § 14, stk. 4, er opfyldt (lempeligere adgang).

Nævnet kan desuden træffe afgørelse om anbringelse på **delvis lukkede** (§ 15), **sikrede** (§ 16) eller **særligt sikrede** (§ 17) døgninstitutioner samt om **tilbageholdelse** (§ 18).

LOV

[Barnets lov § 47](#)[Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet § 14](#)

PRAKSIS

Ankestyrelsen · Permanent anbringelse: Krav til psykologisk helhedsvurdering, autoriseret psykolog og indstillingens indhold 21.05.2025

Ankestyrelsen · Krav til informeret samtykke ved frivillig anbringelse af børn og unge 01.01.2023

§ 7 Ungekriminalforsorgens tilsyn og reaktioner ved overtrædelse

Ungekriminalforsorgen fører tilsyn med, at barnet eller den unge efterlever nævnets afgørelse i den periode, barnet er undergivet en straksreaktion eller et forbedringsforløb, jf. § 47. Tilsynet iværksættes umiddelbart efter nævnsmødet, hvor tidspunkt og sted for første tilsynssamtale fastsættes.

De nærmere regler er fastsat i to bekendtgørelser:

- [Bekendtgørelse om ungekriminalforsorgens tilsyn](#) (BEK nr. 1115 af 30. oktober 2024)

- [Bekendtgørelse om ungekriminalforsorgens reaktioner](#) (BEK nr. 1116 af 30. oktober 2024)

Ved overtrædelse af nævnets afgørelse følger et **trappemodell**-system:

1. **Skriftlig indskærpelse** samme dag som overtrædelsen, med orientering til kommunen (§ 6)
2. **Besøg på bopæl** hvis indskærpelsen ikke virker, medmindre det ikke er formålstjenligt (§ 7)
3. **Indberetning til nævnet** efter gentagne overtrædelser, med oplysninger om trufne foranstaltninger (§ 11)
4. **Nævnets pålæg til kommunen** om fuldbyrdelse inden en tidsfrist, evt. med henstilling om politiets bistand, jf. § 51

Som [Vejledning om ungekriminalforsorgens reaktioner ved overtrædelse](#) præciserer, er det ungekriminalforsorgens opgave at føre tilsyn, mens det er **kommunens** ansvar at fuldbyrde nævnets afgørelser, jf. § 53. Kommunen har adgang til forældremyndighedsindehavernes bolig uden retskendelse for at eftersøge og medtage barnet med henblik på fuldbyrdelse, jf. servicelovens/barnets lovs § 64.

For 15-17-årige kan tilsynet bestå af to parallelle dele: kriminalforsorgens tilsyn med vilkår fastsat ved dom/prøveløsladelse og ungekriminalforsorgens tilsyn med nævnets afgørelse.

LOV

[Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet § 47](#)[Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet § 51](#)[Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet § 53](#)

§ 8 Klageadgang og domstolsprøvelse (§§ 55-56)

Nævnets afgørelser kan som hovedregel **ikke** indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 55, stk. 1. Dette gælder bl.a. afgørelser om selve straksreaktionen og forbedringsforløbet efter §§ 12-13.

De mest **indgribende** afgørelser kan dog påklages til **Ankestyrelsen** inden 4 uger, jf. § 55, stk. 2. Det drejer sig om:

- Anbringelse uden samtykke (§ 14, stk. 2-4)
- Anbringelse på delvis lukkede, sikrede eller særligt sikrede institutioner (§§ 15-17)
- Tilbageholdelse (§ 18, stk. 1)
- Samværsbegrænsning (§ 18, stk. 2, og § 32, stk. 2)
- Opretholdelse af anbringelse og ændring af anbringelsessted (§§ 23-24)
- Ungefaglig undersøgelse under institutionsophold (§ 32)

Klageberettigede er forældremyndighedsindehaverne og den unge, der er fyldt **12 år**, jf. § 55, stk. 3. Klagen har **ikke** opsættende virkning – dog kan Ankestyrelsens direktør under ganske særlige omstændigheder bestemme, at en afgørelse efter §§ 12-14 ikke må iværksættes, før Ankestyrelsen har truffet afgørelse.

Ankestyrelsens afgørelse kan derefter kræves **indbragt for retten** inden 4 uger, jf. § 56. Domstolsprøvelsen følger reglerne i lov om social service §§ 170-172:

- Byretten medvirker med **to sagkyndige meddommere** (én sagkyndig i børneforsorg, én i børne-/ungdomspsykiatri eller psykologi)

- Sagen behandles efter retsplejelovens regler om borgerlige sager, herunder kapitel 43 a om prøvelse af administrativt bestemt frihedsberøvelse
- Byrettens afgørelse kan som udgangspunkt **ikke** ankes til landsretten – Procesbevillingsnævnet kan dog give tilladelse, hvis sagen er principiel eller særlige grunde taler derfor

Denne klage- og prøvelsesordning adskiller sig fra den almindelige strafferetlige domstolsprøvelse og svarer i stedet til børne- og ungeudvalgenes sager – med Ungdomskriminalitetsnævnet i børne- og ungeudvalgets plads.

LOV

Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet § 55, stk. 2

Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet § 56

Samspillet med straffeloven og den strafferetlige proces for § 9 15-17-årige

For unge i alderen 15-17 år er der et samspil mellem den strafferetlige sanktion (fastsat af domstolene) og det socialretlige forbedringsforløb (fastsat af nævnet). [Rigsadvokatmeddelelsen om behandlingen af sager mod unge lovovertrædere](#) beskriver dette samspil:

Betinget dom med vilkår om efterkommelse af en eventuel afgørelse fra Ungdomskriminalitetsnævnet (straffelovens § 57, nr. 9): Den mest almindelige henvisningsform. Anklagemyndigheden nedlægger påstand om betinget fængsel med vilkår, og retten tager stilling til, om den unge opfylder [§ 2, stk. 1](#).

Ubetinget fængsel med tillægsforanstaltning om efterkommelse af nævnets afgørelse (straffelovens § 74 b): Giver mulighed for, at nævnets forbedringsforløb løber parallelt med eller i forlængelse af afsoningen.

Tiltalefrafald med vilkår om ungdomskontrakt bør *ikke* bruges i sager, hvor det er relevant at nedlægge påstand om en betinget fængselsstraf med henvisning til nævnet, jf. [Rigsadvokatmeddelelsen](#) pkt. 5.2.6.2.

Foranstaltninger efter §§ 12-14 **ophører**, når den unge fylder 18 år eller gennemfører forløbet, jf. [§ 20](#). De ophører endvidere, hvis den unge idømmes en **ungdomssanktion** efter [straffelovens § 74 a](#). Ungdomssanktionen er en selvstændig strafferetlig foranstaltning, der varetages af domstolene – ikke af Ungdomskriminalitetsnævnet – og er nærmere beskrevet i [praksisoversigten over ungdomssanktioner](#).

I Højesterets dom [SS-62/2025-HJR](#) om udvisning af en 16-årig syrisk flygtning for grov vold og røveri fremgår det af sagsfremstillingen, at tiltalte tidligere havde modtaget tiltalefrafald og var i kontakt med forebyggende myndigheder – en illustration af samspillet mellem strafferetlige og socialretlige reaktioner over for unge.

LOV

Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet § 20

Straffeloven § 74a

Straffeloven § 74b

PRAKSIS

Højesteret · Højesteret stadfæster udvisning af mindreårig syrisk flygtning for grov vold og røveri

16.02.2026

§ 10 Samspillet med barnets lov og kommunernes rolle

Børn og unge, der henvises til Ungdomskriminalitetsnævnet, skal som udgangspunkt have deres sag behandlet i nævnet – *ikke* af kommunen eller det kommunale børne- og ungeudvalg. Som [Delvejledning 3 til barnets lov](#), pkt. 167, præciserer, har nævnet "overtaget" kompetencen fra kommunerne i disse sager.

Kommunens rolle er at:

- **Indbringe sagen** for nævnet og udarbejde en **ungefaglig undersøgelse** (svarende til den børnefaglige undersøgelse i barnets lov), jf. § 53
- **Fuldbyrde** nævnets afgørelser – dvs. sikre at anbringelse, behandling, kontaktperson mv. faktisk iværksættes
- Løbende **vurdere** om afgørelsen opfylder sit formål, og om der er behov for supplerende støtte efter barnets lov § 32
- **Genindbring** sagen for nævnet, hvis der er nye oplysninger af væsentlig betydning, jf. § 54

Der er et vigtigt overlap med barnets lovs regler om **foreløbige afgørelser** i akutte situationer. [Barnets lov § 143](#) regulerer, at formanden for børne- og ungeudvalget kan træffe foreløbige afgørelser, når barnets tarv kræver det. Vedrører en sådan foreløbig afgørelse et barn, der er pålagt en straksreaktion eller er i et forbedringsforløb, skal nævnet straks orienteres.

Ankestyrelsens praksis om kravene til informeret samtykke ved frivillig anbringelse ([principmeddelelse 26-23](#)) og om permanent anbringelse ([principmeddelelse 6-25](#)) gælder tilsvarende for anbringelser besluttet af nævnet, da kriterierne i ungdomskriminalitetslovens § 14 er identiske med barnets lovs anbringelsesregler.

LOV

[Barnets lov § 143](#)[Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet § 53](#)[Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet § 54](#)

PRAKSIS

Ankestyrelsen · Permanent anbringelse: Krav til psykologisk helhedsvurdering, autoriseret psykolog og indstillingens indhold

21.05.2025

Ankestyrelsen · Krav til informeret samtykke ved frivillig anbringelse af børn og unge

01.01.2023

§ 11 Nyere lovændringer og kommende regler (2022 og 2025)

Ungdomskriminalitetsloven er blevet ændret to gange siden vedtagelsen:

Lov nr. 897 af 21. juni 2022 (effektivisering af nævnsprocessen m.v.) medførte bl.a.:

- **Lempede betingelser** for straksreaktioner (§ 12, stk. 2 nyaffattet): det er ikke længere en betingelse, at barnet har "adfærdsproblemer"; barnets udviste adfærd skal blot give grundlag for reaktionen
- **Erstatningshjemmel** for skader under straksreaktioner (ny § 12, stk. 2, 2. pkt.)
- **Børnesagkyndig bistand** kan nu besluttes i sager om 15-17-årige, når det skønnes særdeles påkrævet (ny § 6, stk. 3)
- **Sekretariatet** organisatorisk adskilt fra Rigspolitiet og forankret under Domstolsstyrelsen (ny § 9)
- Nævnet fastsætter **selv** sin forretningsorden (ny § 8)

Lov nr. 893 af 21. juni 2025 (styrket indsats mod utryghedsskabende adfærd) med ikrafttræden **1. juli 2025** medfører:

- Ny **foranstaltning nr. 9**: pålæg om at undlade at færdes eller tage ophold i et geografisk afgrænset område – rettet mod utryghedsskabende adfærd i bestemte bycentre, stationer, boligkvarterer mv.
- Præcisering af foranstaltning nr. 1 om **hjemmetider**: barnet kan nu pålægges at være hjemme i et *tidsrum* (fx aften timerne), ikke kun på et bestemt tidspunkt
- Begge foranstaltninger kan fastsættes **uden** forældrenes samtykke, når betingelserne i § 13, stk. 4, er opfyldt

Forarbejderne til det nye opholdsforbud understreger proportionalitetskravet: det geografisk afgrænsede område må ikke være større end nødvendigt, barnet kan fortsat passere igennem området og udføre dagligdags gøremål, og pålægget skal stå i rimeligt forhold til karakteren af den utryghedsskabende adfærd.

LOV

Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet § 12, stk. 2

Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet § 13, stk. 1

§ 12 Sammenfatning – nævnets retlige ramme og praksismønstre

Ungdomskriminalitetsnævnet udgør en **hybrid** mellem det socialretlige og det strafferetlige system. For børn under 15 år fungerer det som et alternativ til kommunens børne- og ungeudvalg med en hurtigere og mere konsekvent sagsbehandling. For unge mellem 15 og 17 år supplerer det den strafferetlige dom med et individuelt tilrettelagt socialretligt forløb.

De centrale praksismønstre kan opsummeres således:

- **Foranstaltningerne er socialretlige**: nævnets afgørelser følger samme kriterier som barnets lov og den tidligere servicelov. Anbringelse med eller uden samtykke, behandling, kontaktperson mv. skal opfylde de samme materialle betingelser.
- **Straksreaktioner bygger på restorative justice**: formålet er opdragelse og genoprettelse – ikke straf. Med 2022-ændringen er tærsklen for at pålægge straksreaktioner sænket.
- **Kommunen fuldbyrder, nævnet beslutter**: kompetencefordelingen er klar – nævnet træffer afgørelsen, kommunen iværksætter den, og ungekriminalforsorgen overvåger efterlevelsen.
- **Klageadgangen er begrænset**: kun de mest indgribende afgørelser kan påklages til Ankestyrelsen og derefter indbringes for domstolene. Selve straksreaktionen og forbedringsforløbets indhold kan som udgangspunkt ikke påklages.
- **Foranstaltningerne ophører ved det 18. år**: nævnets kompetence er tidsbegrænset, og henvisning bør som udgangspunkt ikke ske, når den unge er tæt på at fylde 18.
- **Nævnets praksis er sparsom i traditionelle domsdata-baser**: dette skyldes, at nævnets afgørelser er administrative og sjældent indbringes for domstolene, samt at nævnet først har fungeret siden 2019. Den væsentligste retskildepraksis findes i forarbejderne, Rigsadvokatmeddelelsen og Ankestyrelsens principmeddelelser om de identiske anbringelsesregler.

Området er under aktiv udvikling, senest med de nye opholdsforbud pr. 1. juli 2025 og den politiske aftale bag Bandepakke IV's ønske om flere straksreaktioner. Det kan forventes, at Ankestyrelsen og domstolene i de kommende år vil præcisere praksis yderligere, navnlig i relation til de nye foranstaltningstyper og proportionalitetskravene til geografiske opholdsforbud.



LOV

[Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet § 1](#)
[Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet § 20](#)

REFERENCE Lovgrundlag

7 paragraffer

Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet § 1	Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet § 2
Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet § 12	Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet § 13
Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet § 14	Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet § 55 stk. 2
Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet § 56	

MATERIALE Citerede afgørelser

3 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS		1
16.02.2026	Højesteret stadfæster udvisning af mindreårig syrisk flygtning for grov vold og røveri	10584-12499
ANKESTYRELSEN · NÆVN / KLAGEINSTANS		2
21.05.2025	Permanent anbringelse: Krav til psykologisk helhedsvurdering, autoriseret psykolog og indstillingens indhold	6-25
01.01.2023	Krav til informeret samtykke ved frivillig anbringelse af børn og unge	26-23

FORARBEJDE Betænkninger

1 reference

Betænkning nr. 1508 om indsatsen mod ungdomskriminalitet

nr. 1508 · 2009 · Justitsministeriet